

ПЕНСИЯ ЗА СТАРОСТ

Моля имайте предвид, че правилата описани по-долу важат и за Конфедерация Швейцария.

Пенсиите за старост са сред най-важните обезщетения от системата за социална сигурност. Ето защо, когато предприемате професионална дейност в чужбина, естествено е да искате да знаете какви могат да бъдат последствията за Вашите бъдещи пенсионни права.

Разпоредбите на ЕС относно пенсиите за старост гарантират следните права:

- Във всяка държава-членка, в която сте били осигурявани, се съхранява Ваше осигурително досие, докато достигнете пенсионна възраст. С други думи, платените вноски не се прехвърлят в друга държава-членка, нито ви се изплащат, ако вече не сте осигурени в тази държава-членка.
- Всяка държава-членка, в която сте били осигурявани, ще трябва да плаща пенсия за старост, когато достигнете пенсионната възраст. Например, ако сте работили в три държави-членки, след като достигнете пенсионна възраст ще получавате три отделни пенсии за старост.
- Пенсията ще бъде изчислена в съответствие с вашето осигурително досие във всяка държава-членка. Сумата, която ще получавате от всяка държава-членка, ще зависи от продължителността на осигурителното покритие във всяка държава.

С тези принципи се гарантира, че никой няма да бъде ощетен поради това, че е работил в няколко държави-членки: няма да бъдат изгубени вноски, придобитите права ще бъдат защитени и всяка държава-членка ще плаща пенсия, съответстваща на завършените в нея периоди на осигуряване. Всяка държава изплаща точно пенсията, която е била „заработена“, по-специално чрез вноските на работника — нито повече, нито по-малко.

Сумиране: Ако периодът, през който сте били осигурявани в дадена държава-членка, не е достатъчно продължителен, за да ви дава право на пенсия там, ще бъде взет предвид всеки период на осигуряване, който сте завършили в други държави-членки.

Пример

Ако сте били осигурявани за по-малко от година в държава-членка, може да се приложи специално правило, тъй като някои държави-членки не предоставят пенсии за кратки периоди.

Какво се случва с вноските, които сте платили в тази държава-членка?

В държава А сте били осигурявани за 10 месеца, а в държава Б — за 35 години. Не се безпокойте! Месеците, през които сте се осигурявали в държава А, в която сте работили по-малко от година, няма да бъдат изгубени. Държава Б ще поеме тези 10 месеца, за които са платени осигурителни вноски в държава А.

Осигурявани сте в повече от една държава-членка

Ще получавате пенсия от всяка държава-членка, в която сте били осигурени. Тези пенсии ще съответстват на периодите на осигуряване, завършени във всяка от тези държави.

Пример

Вие сте осигурявани:

10 години в държава-членка А,

20 години в държава-членка Б,

5 години в държава-членка В.

Това означава, че преди да достигнете пенсионната възраст, вие сте били осигурявани общо 35 години.

Държава-членка А ще изчисли размера на пенсията, на която бихте имали право след 35 години на осигуряване (осигурителен стаж) в тази държава. След това тя ще ви изплати размера, който съответства на действителните периоди на осигуряване, т.е. 10/35 от този размер.

Аналогично, държава-членка Б ще ви изплати 20/35 от размера, на който бихте имали право в тази държава след 35 години на осигуряване (осигурителен стаж).

Накрая, държава-членка В ще ви изплати 5/35 от размера, на който бихте имали право в тази държава след 35 години на осигуряване (осигурителен стаж).

БРОШУРИТЕ ЗА ПРАВАТА В ЕС

<http://www.nssi.bg/agreements/ermdinfo>

ПОДАВАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ПЕНСИЯ

Когато сте работили в повече от една държава-членка или Швейцария, следва да подадете заявление за пенсия в държавата на пребиваване, освен ако никога не сте работили там. В този случай вие трябва да подадете заявление в държавата, в която последно сте работили.

„ИНСТИТУЦИЯТА ЗА ВРЪЗКА“ (обикновено в държавата, в която пребивавате) ще се заеме с управлението на вашето искане за пенсия. Институцията за връзка улеснява обмена на информация относно вашето осигурително досие между държавите, които имат отношение към вашето искане за пенсия.

След като институцията за връзка бъде уведомена за всички решения от различните държави, тя ще ви изпрати обобщение на тези решения.

Чрез обобщението ще се информирате относно това как институциите са третирали различните периоди на осигуряване и това ще ви позволи да установите например дали съществуват празнини или припокриване на някои периоди на осигуряване.

ПЕНСИОННА ВЪЗРАСТ

Пенсионната възраст е различна в отделните държави. За лице, което има право на пенсия в повече от една държава-членка, това означава, че в дадена държава може да имате право на пенсия за старост на 65 години, докато в друга да е необходимо да чакате до 67 години. При тези обстоятелства е важно предварително да получите информация от държавите,

които ще изплащат пенсията ви, относно последиците от забавянето на изплащането на вашата пенсия. В някои случаи, ако получите едната пенсия по-рано от другата, това би могло да се отрази върху размерите, които ще ви бъдат изплащани. При поискване от ваша страна институциите, които ще изплащат вашите пенсии, са длъжни да ви консултират по този въпрос.

УСЛОВИЯ ЗА ПЕНСИОНИРАНЕ ПРЕЗ 2018 Г. ЗА БЪЛГАРИЯ

Право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) се придобива при навършена възраст 61 г. и 2 м. и осигурителен стаж 35 години и 6 месеца за жените, и навършена възраст 64 години и 1 месец и осигурителен стаж 38 години и 6 месеца за мъжете.

Право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 3 от КСО за лицата, които нямат право на пенсия по ал. 1 и които имат не по-малко от 15 години действителен осигурителен стаж се придобива при навършена възраст 66 години и 2 месеца за мъжете и жените.

Право на пенсия по чл. 68а от КСО - лицата, които имат изискуемия осигурителен стаж по чл. 68, ал. 2, могат по тяхно желание да се пенсионира до една година по-рано от възрастта им по чл. 68, ал. 1. Пенсията се отпуска от датата на заявлението и се изплаща в намален размер пожизнено.

Условията за пенсиониране за определени в КСО групи лица, може да бъдат различни от изброените по-горе.

За повече информация:

<http://www.noi.bg/pensions/grantpensions/1854-posv13>

<http://www.nssi.bg/forusers/userinfo>

ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПРОГНОЗНА ПЕНСИЯ

Услугата е предназначена за лица, на които все още не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст. Тя позволява изчисляването на прогнозен индивидуален коефициент и прогнозен размер на пенсия за осигурителен стаж и възраст. По този начин лицата, на които им предстои да се пенсионира, могат да вземат информирано решение дали да го направят или да продължат да работят.

За изчисляване прогнозния размер на пенсията лицето въвежда предварително информацията за продължителността на трудовия/осигурителния си стаж, придобит до 31.12.1996 г. включително, по категории труд и дохода за избран 3-годишен период от последните 15 години от положения до 31.12.1996 г. стаж. Данните за осигурителен стаж и осигурителен доход за периодите след 01.01.1997 г., които са налични в Регистъра на осигурените лица (РОЛ), се извличат автоматично.

Повече информация, можете да прочетете тук:
http://noi.bg/images/bg/users/infomaterials/izdania/e-uslugi/OSIGUREN_brochure08_07_2016.pdf

Моля да имате предвид, че с ПИК може да се проверяват данните от регистъра на осигурените лица за времето след 1997 г., а преди тази година само с документи на хартиен носител.

След 31.12.2018 г. пенсиите ще се изчисляват по нов начин – за пенсиите, отпуснати с начална дата след 31 декември 2018 г., индивидуалният коефициент се изчислява от осигурителния доход на лицето за периодите след 31 декември 1996 г. до датата на отпускане на пенсията.

Повече информация им в брошурата на НОИ:

<http://www.nssi.bg/forusers/infomaterials/316-izdania/broshurie-uslugi>

КАК ДА ИЗПОЛЗВАТЕ ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ НА НОИ:

Чрез интернет страницата на НОИ осигурените лица могат да получават информация за:

- наличие или липса на информация в Регистъра на осигурените лица за натрупани осигурителни права;
- отпускане и изплащане на краткосрочни и дългосрочни обезщетения;
- актуално състояние на изплащаните пенсии и добавки;
- справка за издадени пенсионни разпореждания;

Информацията е достъпна след въвеждане на ЕГН и персонален идентификационен код (ПИК) на НОИ. За да може да ползва услугите, всяко лице трябва предварително да получи своя персонален идентификационния код. **ПИК на НОИ се издава от най-близкото териториално поделение на НОИ или негов филиал, постоянно или изнесено работно място или приемна, лично чрез представяне само на лична карта или от представител чрез представяне на изрично, нотариално заверено пълномощно***. За получения ПИК на НОИ се издава удостоверение, което също се получава лично и не се изпраща по пощата. ПИК на НОИ е активен от деня, следващ неговото издаване.

**Забележка: За територията на София-град ПИК се издава в: сградата на НОИ на адрес: бул. "Ал. Стамболийски № 62-64.*

ПРМ Младост на адрес: ж.к. "Младост" III, трафопост до бл. 347А

За проверка на осигурителни периоди в България: **С ПИК може да се проверяват данните от регистъра на осигурените лица за времето след 1997 г.**

Повече информация можете да прочетете тук:

<http://www.noi.bg/index.php/eservicesbg/reports>

ЗА КОНТАКТИ С НОИ

Въпроси, по които НОИ е компетентен: пенсионни обезщетения, парични обезщетения за болест и майчинство, парични обезщетения за трудови злополуки и професионални болести, парични обезщетения за безработица

На следната електронна страница, можете да намерите необходимите Ви контакти и адресите, които ще Ви бъдат полезни: www.noi.bg

Контактен център: телефон за България 0700 4 802; телефон за чужбина: 00 359 2 902 05 06

Препоръчваме да изпращате запитванията си писмено на електронен адрес: noi@nssi.bg

Индивидуален съвет може да се получи на място или чрез електронната форма за контакт с НОИ като запитване, както и от контактния център на НОИ!

Преценката на пенсионни права в България, ДЧ на ЕИП и Швейцария и кореспонденцията с чуждестранните осигурителни служби се извършва от:

- съответното териториално поделение на НОИ – за лицата с постоянен и настоящ адрес в Република България; Списък с контактите на териториалните поделения ще намерите тук:

<http://www.nssi.bg/aboutbg/contacts>

- дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ в София - за лицата с постоянно пребиваване в друга държава-членка на ЕС/ЕИП или държава, с която се прилага международен договор в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност